Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2024/2078

11.3.2024

OZNÁMENIE KOMISIE

Oznámenie Komisie k prahovým hodnotám stanoveným v rámcovej smernici o morskej stratégii 2008/56/ES a v rozhodnutí Komisie (EÚ) 2017/848

(C/2024/2078)

I. Úvod

Účelom tohto oznámenia je objasniť otázky k právnemu štatútu a používaniu prahových hodnôt dobrého environmentálneho stavu stanovených prostredníctvom spolupráce na úrovni EÚ, na regionálnej alebo subregionálnej úrovni v súlade s rámcovou smernicou o morskej stratégii ([1]) (smernica 2008/56/ES, ďalej len „smernica“) a s rozhodnutím (EÚ) 2017/848, ktorým sa stanovujú kritériá a metodické normy určovania dobrého environmentálneho stavu morských vôd a špecifikácie a štandardizované metódy monitorovania a posudzovania ([2]) (ďalej len „rozhodnutie“).

II. Právny rámec

V smernici sa členským štátom ukladá povinnosť prijať opatrenia potrebné na dosiahnutie alebo udržanie dobrého environmentálneho stavu v morskom prostredí najneskôr do roku 2020 (článok 1 ods. 1). Na dosiahnutie tohto cieľa musia vypracovať a vykonávať morské stratégie, ako sa stanovuje v článku 5. Jedným z aspektov morských stratégií je posúdiť, či sú morské vody v dobrom environmentálnom stave (článok 5 ods. 2 písm. a) bod ii)).

„Dobrý environmentálny stav“ je v článku 3 ods. 5 smernice vymedzený ako *„environmentálny stav morských vôd, ktoré tvoria ekologicky rozmanité a dynamické oceány a moria, ktoré sú v rámci štandardných podmienok čisté, zdravé a produktívne, a využívanie morského prostredia je na trvalo udržateľnej úrovni, a teda zachováva potenciál na využitie a činnosti súčasných a budúcich generácií […]“*.

Členské štáty musia v súlade s článkom 9 ods. 1 smernice a na základe počiatočného posúdenia podľa článku 8 ods. 1 posúdiť súbor charakteristík dobrého environmentálneho stavu morských vôd v každom regióne alebo subregióne. Pri tom musia zohľadniť jedenásť kvalitatívnych deskriptorov uvedených v prílohe I k smernici. Kritériá a metodické normy určovania dobrého environmentálneho stavu morských vôd, ktoré majú členské štáty využiť, sa stanovujú v rozhodnutí. V článku 9 ods. 3 smernice sa konštatuje, že Komisia ich stanovila *„s cieľom zabezpečiť jednotnosť a možnosť porovnávať morské regióny alebo subregióny, pokiaľ ide o rozsah, v akom sa dobrý environmentálny stav dosahuje“*.

V odôvodnení 8 rozhodnutia sa uvádza, že *„[p]re každý z kvalitatívnych deskriptorov uvedených v prílohe I k smernici 2008/56/ES a na základe orientačných zoznamov v prílohe III k uvedenej smernici, je potrebné stanoviť kritériá (vrátane prvkov kritérií) a, v prípade potreby, prahové hodnoty, ktoré sa použijú. Cieľové hodnoty majú pomôcť členským štátom v úsilí stanoviť súbor charakteristík dobrého environmentálneho stavu a informovať o svojom posúdení v rozsahu, v akom bol dosiahnutý dobrý environmentálny stav.“* V článku 2 druhom pododseku bode 5 rozhodnutia sa špecifikuje, že *„prahová hodnota je hodnota alebo rozsah hodnôt, ktoré umožňujú posúdiť kvalitu dosiahnutú pre každé kritérium, čím prispievajú k posúdeniu miery dosiahnutia dobrého environmentálneho stavu“*.

V rozhodnutí sa uvádza, že v prílohe sa stanovujú dva typy kritérií na vymedzenie dobrého environmentálneho stavu: primárne ([3]) a sekundárne kritériá ([4]). Členské štáty majú v zásade povinnosť používať primárne kritériá, pričom výnimkou je prípad, ak na základe počiatočného preskúmania stavu svojich morských vôd alebo následných aktualizácií vykonaných v súlade s článkom 8 a článkom 17 ods. 2 písm. a) smernice náležite vysvetlia, prečo primárne kritérium nemožno uplatniť. Podľa článku 3 ods. 2 smernice však členské štáty majú určitý stupeň flexibility pri rozhodovaní, či použijú sekundárne kritériá (s výnimkou prípadu, ak sa v prílohe špecifikuje inák). Členské štáty sa môžu rozhodnúť použiť sekundárne kritérium v prípade potreby a doplniť tak primárne kritériá, alebo ak existuje riziko, že sa v morskom prostredí vzhľadom na konkrétne kritérium nedosiahne dobrý environmentálny stav alebo sa ho nepodarí udržať.

([1]) Ú. v. EÚ L 164, 25.6.2008, s. 19.
([2]) Ú. v. EÚ L 125, 18.5.2017, s. 43.
([3]) Pozri prílohu k rozhodnutiu: D1C1, D1C2, D1C3, D1C4, D1C5, D1C6, D2C1, D3C1, D3C2, D3C3, D4C1, D4C2, D5C1, D5C2, D5C5, D6C1, D6C2, D6C3, D6C4, D6C5, D8C1, D8C3, D9C1, D10C1, D10C2, D11C1, D11C2.
([4]) Pozri prílohu k rozhodnutiu: D2C2, D2C3, D4C3, D4C4, D5C3, D5C4, D5C6, D5C7, D5C8, D7C1, D7C2, D8C2, D8C4, D10C3, D10C4.

Účelom prahových hodnôt je posúdiť dosiahnutý stupeň kvality za každé (primárne alebo sekundárne) kritérium a výsledky tohto posúdenia sa používajú na posúdenie dosiahnutia kvalitatívnych deskriptorov stanovených v prílohe I k predmetnej smernici. Predmetné deskriptory sa používajú na určovanie, dosahovanie alebo udržanie dobrého environmentálneho stavu, čo je hlavým cieľom smernice.

V prílohe k rozhodnutiu je stanovený celý rad prahových hodnôt, ktoré vyplývajú z platných právnych predpisov, a teda sú už uplatniteľné. Pokiaľ ide o iné prahové hodnoty, ktoré sa musia na základe rozhodnutia stanoviť, v článku 5 ods. 1 sa členským štátom ukladá povinnosť stanoviť ich do 15. júla 2018 ([5]). Ak členské štáty nie sú schopné prahové hodnoty v danej lehote stanoviť, musia tak urobiť *„potom čo najskôr“* ([6]), za predpokladu, že Komisii poskytnú dôvody oneskorenia a uvedú ich v oznámení predkladanom podľa článku 17 ods. 3 smernice.

Doteraz je stanovený určitý počet prahových hodnôt ([7]) pre rôzne kritériá deskriptorov v rámci spolupráce na úrovni EÚ, na regionálnej alebo subregionálnej úrovni.

III. Štatút prahových hodnôt dobrého environmentálneho stavu

1. *Prahové hodnoty odlišné od prahových hodnôt stanovených na úrovni EÚ, regionálnej alebo subregionálnej úrovni*

Prvá otázka, ktorú treba objasniť, je, či členské štáty môžu používať pri rovnakom kritériu vnútroštátne prahové hodnoty, ktoré sa líšia od prahových hodnôt stanovených na úrovni EÚ, regionálnej alebo subregionálnej úrovni.

Článok 9 ods. 3 smernice tvorí právny základ rozhodnutia. V rozhodnutí sa vyžaduje, aby sa kritériá koncipovali *„s cieľom zabezpečiť jednotnosť a možnosť porovnávať morské regióny alebo subregióny, pokiaľ ide o rozsah, v akom sa dobrý environmentálny stav dosahuje*. Ak by sa členským štátom povolilo naďalej používať svoje vnútroštátne prahové hodnoty aj po tom, ako sa prahové hodnoty stanovia na úrovni EÚ, regionálnej alebo subregionálnej úrovni, ohrozilo by sa plnenie cieľa článku 9 ods. 3, teda zabezpečiť orgánom možnosť konať jednotným a koordinovaným spôsobom v celej EÚ.

Takisto by to bolo v rozpore s ustanoveniami rozhodnutia. Ako sa uviedlo, podľa článku 4 ods. 2 písm. a) rozhodnutia môžu členské štáty používať vnútroštátne prahové hodnoty len dovtedy, kým sa nestanovia prahové hodnoty v rámci spolupráce na úrovni Únie, regionálnej alebo subregionálnej úrovni. To znamená, že keď sa prahové hodnoty stanovia na nadnárodnej úrovni, členské štáty už viac nemôžu používať svoje vlastné vnútroštátne prahové hodnoty. Tento záver sa opiera o znenie odôvodnenia 12. V ňom sa uvádza: *„[a]ž do zavedenia takýchto prahových hodnôt v rámci spolupráce na úrovni Únie, regiónu alebo subregiónu, by mali mať členské štáty možnosť používať ako náhradu vnútroštátne prahové hodnoty, smerové trendy alebo prahové hodnoty založené na tlaku.“*

Preto členské štáty viac nemôžu používať odlišné vnútroštátne prahové hodnoty, keď sa prahové hodnoty stanovia na úrovni EÚ, regionálnej alebo subregionálnej úrovni.

2. *Diskrečná právomoc členských štátov nepoužívať prahové hodnoty stanovené prostredníctvom spolupráce na úrovni EÚ, regionálnej alebo subregionálnej úrovni v kontexte aktualizácií morských stratégií podľa článku 17*

Druhá otázka, ktorú treba objasniť, je, či členské štáty môžu neuplatňovať prahové hodnoty stanovené prostredníctvom postupu na úrovni EÚ, regionálnej alebo subregionálnej úrovni, keď aktualizujú svoje morské stratégie. Konkrétne, či ich smú neuplatňovať pri určovaní environmentálneho stavu svojich morských stratégií podľa článku 17 smernice.

Podľa článku 2 druhého pododseku bodu 5 rozhodnutia prahové hodnoty *„umožňujú posúdiť kvalitu dosiahnutú pre každé kritérium“*. To znamená, že v prípade, ak sa členské štáty rozhodnú uplatniť určitý deskriptor alebo kritérium a zodpovedajúce prahové hodnoty sa stanovili na úrovni EÚ, regionálnej alebo subregionálnej úrovni, musia dané stanovené prahové hodnoty používať.

V súlade s článkom 3 ods. 1 alebo ods. 2 rozhodnutia však členské štáty nemusia používať prahové hodnoty stanovené a úrovni EÚ, regionálnej alebo subregionálnej úrovni, ak sa dané hodnoty vzťahujú na kritérium, ktoré predmetný členský štát neuplatňuje. To isté platí pri prahových hodnotách, ktoré sa vzťahujú na deskriptory, ktoré členský štát považuje za „nevhodné“ v súlade s prílohou I k smernici.

([5]) V súlade s článkom 17 ods. 2 písm. a) smernice.
([6]) Článok 5 ods. 2 rozhodnutia.
([7]) Pozri prílohu k tomuto oznámeniu.

„Rozhodnutie“ ([8]) členského štátu neuplatňovať daný deskriptor alebo kritérium sa „automaticky“ vzťahuje aj na prvky, prahové hodnoty a metodické normy zodpovedajúce danému deskriptoru a/alebo kritériu. Inými slovami, ak sa členský štát rozhodne nepoužívať určitý deskriptor alebo kritérium, znamená to, že si volí aj možnosť nepoužívať prahové hodnoty súvisiace s daným deskriptorom a/alebo kritériom.

Znamená to teda, že členské štáty si môžu pri aktualizovaní svojich morských stratégií v súlade s článkom 17 smernice zvoliť možnosť nepoužívať prahové hodnoty stanovené na úrovni EÚ, regionálnej alebo subregionálnej úrovni len do tej miery, do akej sa prahové hodnoty týkajú deskriptorov alebo kritérií, ktoré sa rozhodli neuplatňovať v súlade s podmienkami stanovenými v smernici a rozhodnutí.

IV. **Používanie prahových hodnôt na posúdenie environmentálneho stavu**

V rozhodnutí sa členským štátom ukladá povinnosť stanoviť prahové hodnoty, ako aj iné kritériá a metodické normy týkajúce sa určovania a posudzovania dobrého environmentálneho stavu do roku 2018 alebo „*potom čo najskôr*“ pod podmienkou, že Komisii poskytli odôvodnenie (článok 5).

Vzhľadom na cieľ smernice dosiahnuť alebo udržať dobrý environmentálny stav morí najneskôr do roku 2020 mali členské štáty stanoviť prahové hodnoty počas druhého cyklu vykonávania smernice ([9]).

Podľa článku 6 rozhodnutia by členské štáty po stanovení daných prahových hodnôt mali pri aktualizovaní svojich morských stratégií informovať Komisiu o používaní predmetných hodnôt a iných metodických normách na posudzovanie dobrého environmentálneho stavu.

Preto sa očakáva, že členské štáty v najbližších aktualizáciách i) počiatočného posúdenia a určenia dobrého environmentálneho stavu stanoveného v článku 8 ods. 1 a článku 9 ods. 1 a ii) environmentálnych cieľov stanovených v článku 10 ods. 1, ktoré vykonajú podľa článku 17 ods. 2 písm. a) a b) smernice, pri kritériách, ktoré budú používať na posudzovanie environmentálneho stavu, budú uplatňovať prahové hodnoty stanovené prostredníctvom spolupráce na úrovni Únie, regionálnej alebo subregionálnej úrovni, ako aj prahové hodnoty vyplývajúce z platných právnych predpisov už stanovené v prílohe k rozhodnutiu.

Keď členské štáty nebudú môcť dané prahové hodnoty používať, predovšetkým pri aktualizovaní počiatočného posúdenia podľa článku 8 ods. 1, mali by túto skutočnosť riadne odôvodniť. Môžu napríklad nastať situácie, keď členský štát použije stanovené prahové hodnoty ako súčasť aktualizovaného nahlasovania dobrého environmentálneho stavu podľa článku 9 ods. 1, ale nemohol tie isté prahové hodnoty použiť na aktualizovanie počiatočného posúdenia podľa článku 8 ods. 1, pretože v čase vykonávania posudzovania jeho morských vôd dané hodnoty ešte neboli stanovené.

Preto Komisia pri posudzovaní aktualizovaných morských stratégií členských štátov, a to predovšetkým pri posudzovaní stavu ich morských vôd a pokroku pri dosahovaní dobrého environmentálneho stavu, preverí, či členské štáty pri aktualizácii svojich morských stratégií použili prahové hodnoty na určenie dobrého environmentálneho stavu.

([8]) Keďže členské štáty nemusia za určitých okolností používať určité deskriptory alebo primárne kritériá a môžu sa rozhodnúť (ak sa nestanovuje inak v prílohe k rozhodnutiu), či budú uplatňovať sekundárne kritériá, formulácia so slovom „rozhodol“ v článku 6 rozhodnutia by sa mala vykladať tak, že ide o voľbu členského štátu, ktoré deskriptory a kritériá plánuje uplatňovať.

([9]) Článok 5 ods. 1 a 2 rozhodnutia.

PRÍLOHA

STANOVENÉ PRAHOVÉ HODNOTY DOBRÉHO ENVIRONMENTÁLNEHO STAVU

V rozhodnutí sa ukladá povinnosť používať tieto prahové hodnoty vyplývajúce z platných právnych predpisov Únie.

Kritérium	Prahová hodnota (prahové hodnoty)
D3C1 Rybolovná úmrtnosť	Rybolovná úmrtnosť u populácií komerčne využívaných druhov je rovnaká alebo nižšia ako úroveň, pri ktorej možno dosiahnuť maximálny udržateľný výnos (MSY).
D3C2 Biomasa neresiacej sa populácie	Biomasa neresiacej sa populácie u populácií komerčne využívaných druhov presahuje úroveň biomasy, pri ktorej možno dosiahnuť maximálny udržateľný výnos.
D5C1 Koncentrácie živín	Prahové hodnoty sú: a) v pobrežných vodách: hodnoty stanovené v súlade so smernicou 2000/60/ES;
D5C2 Koncentrácia chlorofylu	Prahové hodnoty sú: a) v pobrežných vodách: hodnoty stanovené v súlade so smernicou 2000/60/ES;
D5C5 Koncentrácia rozpusteného kyslíka	Prahové hodnoty sú: a) v pobrežných vodách: hodnoty stanovené v súlade so smernicou 2000/60/ES;
D8C1 Koncentrácie znečisťujúcich látok	V pobrežných a teritoriálnych vodách koncentrácie znečisťujúcich látok neprevyšujú tieto prahové hodnoty: a) v prípade znečisťujúcich látok uvedených v bode 1 písm. a) prvkov kritérií: hodnoty stanovené v súlade so smernicou 2000/60/ES; […] Mimo teritoriálnych vôd neprekračujú koncentrácie znečisťujúcich látok tieto prahové hodnoty: a) v prípade znečisťujúcich látok vybraných podľa bodu 2 písm. a) prvkov kritérií: hodnoty platné v pobrežných a teritoriálnych vodách;
D9C1 Znečisťujúce látky v morských plodoch	Hladiny znečisťujúcich látok v jedlých tkanivách (svaly, pečeň, ikry, mäso alebo prípadne iné mäkké časti tela) morských plodov určených na ľudskú spotrebu (vrátane rýb, kôrovcov, mäkkýšov, ostnatokožcov, morských rias a iných morských rastlín), ktoré sa lovia alebo zbierajú vo voľnej prírode (s výnimkou rýb z morskej akvakultúry), nepresahujú: a) v prípade znečisťujúcich látok uvedených v nariadení (ES) č. 1881/2006: maximálne úrovne stanovené v uvedenom nariadení, ktoré sú prahovými hodnotami na účely tohto rozhodnutia;

Okrem toho sa prostredníctvom spolupráce na úrovni Únie stanovili aj tieto prahové hodnoty, ktoré by sa podľa vysvetlenia v odôvodnení 12 rozhodnutia mali stanoviť *„v rámci spoločnej vykonávacej stratégie, ktorú zriadia členské štáty a Komisia na účely smernice 2008/56/ES“*.

Kritérium	Prahová hodnota (prahové hodnoty)
D6C4 Strata biotopov	Maximálna miera možnej straty typov bentických biotopov vyššej hierarchickej úrovne v posudzovanej oblasti je 2 % ich prirodzenej rozlohy (≤ 2 %) (D6C4).

Kritérium	Prahová hodnota (prahové hodnoty)
D6C5 Nepriaznivé vplyvy na biotopy	Maximálny podiel rozlohy typov bentických biotopov vyššej hierarchickej úrovne, ktoré môžu byť v posudzovanej oblasti nepriaznivo ovplyvnené, je 25 % ich prirodzenej rozlohy (≤ 25 %). Do tohto podielu je zahrnutý aj podiel stratených typov bentických biotopov vyššej hierarchickej úrovne (D6C5). Typ bentických biotopov vyššej hierarchickej úrovne v posudzovanej oblasti je nepriaznivo ovplyvnený, ak vykazuje neprijateľnú odchýlku od referenčného stavu vo svojej biotickej a abiotickej štruktúre a funkciách (napr. typické druhové zloženie, pomerná početnosť druhu a jeho veľkostná štruktúra, citlivé druhy alebo druhy zabezpečujúce kľúčové funkcie, schopnosť regenerácie a fungovanie biotopov a ekosystémových procesov) (D6C5).
D10C1 Odpad znečisťujúci pobrežie	20 kusov odpadu znečisťujúcich prostredie/100 m pobrežia
D11C1 Impulzový hluk	Pri krátkodobej expozícii (1 deň, t. j. denná expozícia) je maximálny podiel posudzovanej oblasti/biotopu, ktorý využíva druh, ktorý je predmetom záujmu a pri ktorom sa akceptuje jeho expozícia hladinám impulzového hluku vyšším, než je hladina nástupu biologicky nepriaznivých účinkov (Level of Onset of Biologically adverse Effects – LOBE), počas 1 dňa 20 % alebo menej (≤ 20 %). Pri dlhodobej expozícii (1 rok) sa priemerná expozícia počíta. Maximálny podiel posudzovanej oblasti/biotopu, ktorý využíva druh, ktorý je predmetom záujmu a pri ktorom sa akceptuje jeho expozícia hladinám impulzovému hluku vyšším, než je hladina LOBE, počas 1 roka v priemere je 10 % alebo menej (≤ 10 %).
D11C2 Nepretržitý hluk	V súlade s cieľom zachovania, teda 80 % únosnej kapacity/veľkosti biotopu, sa v žiadnom mesiaci posudzovaného roku nesmie sa presiahnuť miera 20 % biotopu cieľových druhov s hladinami hluku vyššími, než sú hladiny LOBE.

Prahové hodnoty, ktoré ešte treba na úrovni Únie v súlade s rozhodnutím stanoviť, sú prahové hodnoty morského odpadu v povrchovej vrstve vodného stĺpca a na morskom dne; prahové hodnoty mikroodpadu na pobreží, v povrchovej vrstve vodného stĺpca a v sedimentoch morského dna, ako aj prahové hodnoty úrovne nepriaznivých účinkov na biotopy na morskom dne. Prebieha proces stanovovania zostávajúcich prahových hodnôt prostredníctvom regionálnej alebo subregionálnej spolupráce, alebo sa tento proces pri určitých prahových hodnotách už ukončil. V odôvodnení 12 rozhodnutia sa objasňuje, že v takom prípade by členské štáty mali odkazovať *„na existujúce hodnoty alebo zav[iesť nové] v rámci regionálnych morských dohovorov“*. Takéto hodnoty sú jasne rozvedené v prílohe k rozhodnutiu ([1]).

([1]) Pozri správu Spoločného výskumného centra *Marine Strategy Framework Directive - Thresholds for MSFD criteria: state of play and next steps* (Rámcová smernica o morskej stratégii – prahové hodnoty kritérií rámcovej smernice: aktuálny stav a ďalšie kroky). Z dôvodu dynamickej povahy diskusií o vykonávaní rozhodnutia o dobrom environmentálnom stave niektoré z informácií v danej správe už nie sú aktuálne.